

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zavale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nežankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Za slovensko bogoslužje.

Interpelacija posl. župnika Andrija Čiča v deželni zboru istrskem.

(Zvršetek.)

II. Staroslovenščina je bila torej zakonito uvedena v bogoslužje po deželah in krajih, kjer še danes biva hrvaški in slovenski narod. Uvel jo je sv. Metod, deloma ob odhajanju, deloma po povrnitvi iz Rima. V knjigi o spreobračanju prebivalcev Korške, o kateri se sodi, da je bila napisana še za življenja sv. Metoda, piše se: »Super venit quidam Sclavus ab Hystrie et Dalmatie partibus, nomine Methodius, qui advenit selavicas litteras et slavice celebravit divinum officium«. Ginzl piše: »Esendo ancora in vita Metodij la liturgia slava si diffuse della Pannonia fra gli Slavi di lingua affine del Litorale Adriatico, i quali fra tutti gli Slavi dell'occidente erano chiamati di conservarla come loro porzione propria«. Kardinal Bartolini piše v svojih »Memorie«: »S. Metodij continuando la missione affidatagli di tutti gli Slavi si fece a visitare le ragioni della Carinzia ed altre che stavano fra la Drava e Sava e soggette in gran parte alla Metropoli di Salisburgo«. Pokrajinski cerkveni zbor v Og'lju (Aquileja), obdržavan l. 1596, a potrjen od sv. zbora za Tridentinski zbor, je odredil: »Qui illiricam oram colunt Episcopi, in qua Breviarium et Missale lingue illiricae in usu habentur, eunt ut illa emendant«. Karmelitanec O. Irenej piše l. 1698. v svoji »Historia della città di Trieste« kakor sledi: »Da tal concessione o privilegio credo originare l'uso e consuetudine che ai nostri tempi ancora in molte parti e provincie della Dalmazia et Istria si conserva di celebrare la messa in lingua selava«. Glasovita kanonista Gavanto in Merati pišeta v letu 1736. in 1740.: »In Istria vero, in Liburnia et in Dalmatia Litorali, Missa et alia officia lingua pariter Illyrica seu selavonica celebrantur«. Lucius Ferarja piše l. 1892.: »In Histria, Liburnia et Dalmatia dudum recepta consuetudo praevaluit et viget«.

III. Kar se pa posebej tiče bivše osorske škofije, zadošča spomniti, da je O. Maver Orbini trdil še leta 1604.: »Nelle diocesi di Zara e nelle tre suffraganee d'Arbe, d'Oa-

sero e Veglia tutti sono Illirici, toltene le cattedrali e le due collegiate di Pago e di Cherso«. To izhaja tudi iz »Acta Visitationis, dioecesis Auxerensis« apostolskega vikarja Valerija de Ponte iz l. 1647.—1649. Zadnji osorski škof Rakamarić drznil se je leta 1802. — kljub nasprotovanju naroda — pod pritiskom vlade iztisniti staroslovenščino ter uvesti latinščino v cerkve Malega in Velikega sela na Lošinju, čemur je sledila gori navedena naredba sv. Zbora de Prop. Fide od 28. septembra 1804. do istega škofa: »d'invigilare, perchè si conservi il Rito, che tu di vantaggio alla catholica Religione, perchè l'eresie del secolo XVI. non penetrassero in codeste regioni«. Drugače je narod v osorski škofiji glede staroslovenske liturgije ostal do danes v svojem prvotnem pravu po vseh krajih, ako izvzameš Malo in Veliko selo, kjer se je malo po malo odvzelo narodu — po zaslugi latinizatorskega duha zadnjih župnikov — še ono malo hrvaščine v cerkvi, katero mu je, sicer res nekompetentno, ali vendar priznavala zadarska vlada spiso od dne 23. avgusta 1803 št. 5166. V ostalem, glede današnje krške škofije, je zadnje besedo o tem vprašanju izrekel tamnjski škofjski sind od leta 1901, katerega sklepi so bili predhodno predloženi odobrenju sv. Stolice.

IV. Razne okolnosti so vplivale, da se je v prošlem stoletju, sicer ne povsodi, ali v raznih krajih opustila staroslovenščina, a na njeno mesto se je uvel živeči hrvaški ali slovenski jezik. K temu sta pripomogla največ: pomanjkanje staroslovenskih liturgičnih knjig in pomanjkanje stolice za staroslovenščino v bogoslovnih zavodih. Odgajalo se je samo svečenike vešče latinščini, ki so, nameščeni v staroslovenske župnije, uvajali na mesto mrtvega živeči jezik v bogoslužje, čemur se narod ni protivil, ker mu je morda celo ugajalo. To se je dogajalo posebno po Istri in po slovenskih krajih, nekoliko tudi na otokih in po Dalmaciji in po Hrvatski. Stvar je sčasom prišla tako daleč, da so nekateri škofje začeli malo po malo — v vsakem služanju svojevoli in nepooblaščen — ter nasprotno današnjemu liturgičnemu pravu — tirati iz cerkve tudi zadnje ostanke staroslovenščine, a uvajati latinščino, namesto, da bi bili delali v zmislu enciklike Benedikta P. XIV. ter odpravili novotarije in uvedene zlorabe in vpostavili staroslovenščino. Taka

latinizacija staroslovenskih cerkev se je izvajala pak sistematično, ali ne hrupno, dokler se ni v novejših dobah začelo brezobzirno postopati v tej nakani ter potiskati staroslovenščino notri v tiste ozke meje, v katerih se je starodavno pravo naroda ohranilo do danes. Ni narod kriv na tem, ako je živeči jezik stopil na mesto staroslovenščine, niti ne bi bili pravično, ako bi bil narod kaznovan s tem, da se mu podtakne latinščina ter odtegne od sv. Stolice tolikokrat pripoznano pravo do staroslovenščine. Hrvatski in slovenski narod je danes radi tega jako v skrbeh ter je začel po vseh krajih, kjer biva, ter tudi v Istri, možko zahtevati, da se mu pravica do staroslovenščine spoštuje ter zopet uvede staroslovensko bogoslužje, kjer koli je obstalo kedaj. To gibanje je častno za narod. Staroslovenska beseda ga je pokrstila. Kdor se protivi tej besedi, protivi se veri našega naroda, protivi se sv. rimokatoliški cerkvi, kateri staroslovenščina služi v diko po priznavanju istega Leva P. P. XIII., ki piše v svoji encikliki »Orientalium dignitas Ecclesiarum« od leta 1894.: »Neque aliud fortasse admirabilius est ad catholicitatis notam in Ecclesia illustrandam, quam singulare quod ei praebet obsequium nobiles vetustatis linguae, ex ipsa apostolorum et Patrum consuetudine nobiliores«. Kakor dokazano je subjekt tega prava narod, nikakor pa ne pojedine cerkve. Te so samo sredstvo za vršenje narodnega prava. Hrvatski in slov. narod, pa. Bogu bodi hvala, ni še izumrl v Istri, pak mu dosledno ni moglo izumreti niti pravo do staroslovenskega bogoslužja »cum eo loci res est — da se poslužimo besed Farlati-a — ut liturgia slavica jus suum retineat, etenim Sedes Apostolica non solum sua illam approbatione sed etiam suo patrocinio dignam censet«.

V namen, da mu bo starodavno pravo na novo vpostavljeno na korist njegovega verskega čutstva, njegove pravosti in ugleda iste cerkve, in da se prepričajo kakoršnjakoli iznenadjenja, se narod obrne od sv. Stolice, ki je jedina kompetentna odločati v stvari. Mej tem, ko to prepuščamo narodu samemu in sv. Stolici, čast nam je vprašati visoko c. kr. vlado:

Jeli c. kr. vlada pri volji, svoje postopanje nasproti vprašanju staroslovenskega bogoslužja uravnati na način, da ne bo odslej delala nikakih zaprek navedenemu bogoslužju?

»Ah zlatniki!... Kaj znajo ti!... Moje dete, moje ubogo dete ni mi pisalo laži.«

»Žal mi je, da jej ne morem pomagati... Mely noče moje pomoči, ona me je celo prisilila, da se oddaljam iz Orlovca.«

»Po tem se vidi, da je nesrečna... ono, kar sem rekla...«

»Draga mamica, je izjavil sedaj Radnić bolno, ali energično, »jaz skusim vse, da bi jo osrečil... jaz nisem kriv...«

Grofica je imela že na jeziku, da mu reče, da ona dva nista vstvarjena drug za drugega, ko je vstopil Orfeo hitrih korakov in jako razburjen.

»Pomislite samo, kdo je prišel?« je kričal grof, jezno mahaje z rokama.

Branimir in grofica sta čakala, da grof sam odgovori na to svoje vprašanje.

»On je tu... Artur!...«

Grofici je preletel blažen nasmeh po obrazu in poskušala je vstati, ali grof jo je zaustavil.

»Kam hočeš?« se je zadržal nanjo jezno.

»Moj Bog, da ga vidim, da ga pozdravim!«

»Ostani lepo sedeča... Saj ga boš itak prerano videla... Ta ni prišel brez razloga... Zopet denarji! Jaz se ne varam.«

Politični pregled.

V Trstu, 25. avgusta 1902

Sprememba na namestništvu v Trstu? V večernem izdanju od minole sobote se je »Reichswehr« zopet bavila z našim tržaškim problemom. Ta dopisnik skuša zopet polhejskega ravnatelja razbremeniti in zvaliti na namestnika grofa G. česa vso krivdo na desolatnih političnih razmerah v Trstu. Ob takem načinu vladanja — pravi — je umevno, da irredenta v Trstu pomenja silo tudi med državnimi uradniki.

Nam pa zatrja nekdo, ki trdi sam o sebi, da je čul iz virov, ki so dobro poučeni, da ni nič verjeti vsem tem vestem o bližnji spremembi na namestništvu v Trstu. Vse te vesti da ne izhajajo iz okolacsti, da se res že pripravlja sprememba, ampak da bržkone izražajo le željo, da bi prišlo do spremembe. Ekscelesca G. čs da ne misli na odhod. Ni pa izključeno, da je na centralni vladi sami ljudi, ki bi radi videli, da bi šel. Vsa kampanja proti grofu Gočssu da utegne imeti namen, še le provzročiti misel na potrebo spremembe na namestništvu v Trstu.

Tudi to verzijo podajamo mi seveda z vso rezervo.

Moderne umetnostne galerije za Češko. Uradna »Wiener Zeitung« pišaša razglasilo, glasom katerega je cesar blagovolil odobriti ustanovno pismo za osnutje moderne galerije za kraljestvo Češko ter da je izvolil zaukazati vse nadaljnje v to potrebne odredbe. Predsednikom kuratorja galerije je imenovan grof Ivan Harrach (češki aristokrat), podpredsednikom pa dr. Josip Baernreither (nemški liberalce). Predsednikom češke sekcije je imenovan državni poslanec dr. Karol Kramář, nemške pa vseučilišni profesor dr. baron Wieser.

S tem činom munificence vladarja je ustrezno stari želji naroda češkega. Cesarjevo ročno pismo priznava, da se je glas o vrlihah čeških umetnikov razširil daleč preko mej demovine.

Spor radi »Morskih očes«. V dvo-rani porotnega sodišča v Graecu zboruje sedaj mirovno razsodišče, ki naj razsodi o nekem prepiru, ki že stoletja traja med Ogrsko in Avstrijo oziroma Galicijo. Med Ogrsko in Galicijo je namreč predel zemlje, o katerem še ni določeno za gotovo, ali pripada Galiciji ali Ogrski. Ker to

Grof se je vedno bolj jezil, ker je mislil na se in na svoje potrebe, na banko, rubitelja in Elzo.

V tem so slišali že bučni žvenket težke huzareke sablje in objestni glas mladega grofa, kateri se je slučajno srečal z Elzo v pobočnej sobi.

»Kdo ste vi, lepa moja?«

»Drugarica milostive gospe!« je odgovoril glasič veselo.

»A kdo vas je našel?«

»Gospod grof.«

»Moj papá, o, ta ima dober okus! Vi ste dražestno bitje, moja draga! Kako se imenujete?«

»Elza.«

»Vi mi izredno ugajate!«

S temi lahkomiselnimi besedami je stopil Artur v sobo, kjer so čakali nanj grofica, grof in Branimir. Vsi so slišali, kaj je govoril. Branimir je čutil, da mu kri sili v obraz. Odstranil se je k oknu, ker mu je bilo zoperno srečanje z mladeničem, ki je že sedaj imel v sebi vse pogoje moralne propalice.

Grof je gorel od jeze, a grofica se je le blaženo smehljala. Ona kakor da ni slišala, ali ni umela Arturovega razgovora z Elzo. (Pride še.)

PODLISTEK MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evgen Tomić; prevedel Radi.

Drugi del.

III.

Isti dan, ko je prišel Branimir v obiske k svojemu tastu v Deli dvor, je bil uverjen, da je res vse to, kar govore grofovi sosedje o njem in grofici drugarici. Ono ljubeznjivo in kojetno vedenje starega babjaka nasproti mladi deklici in na drugi strani njen preveč svobodni in intimni način obvevanja z grofom mu je bil zadosten dokaz, da med njima dvema ni stvar čista. Ker je dobro poznal veliko lahkomiselnost svojega tasta v takih stvareh, je resno poskrbel radi tega pustolovstva. Bal se je, in ni se varal v tem, da grof drago poplača to svoje ljubimkovanje z navihano in moralno ničvredno deklico. Ona je vedno mislila, da-li grof izpolni svoje obveze nasproti banki. Pri njem je bilo prav lahko možno, da je denarje, katere je dobival iz svojega gospodarstva, trosil za to lahkomiselno deklico. Odločil se je, da bo pazil na to in, ako bo mogoče, da spravi to drugarico čim preje iz Deli dvora.

Grofica je vsprejela svojega zeta hladno,

kakor navadno. Ona se nikdar ni mogla sprijazniti z idejo, da je ta plebejec mož njene Melite, te ponosne boljke. S težko muko se je spuščala z njim v razgovor, a o tem je dobro pazila, da ne bi odgovorila direktno njegove osebe. Branimir pa je tikal svojo taščo, da-si je ona z mračnim obrazom vsprejemala to, no, iz njenih ust ni slišal ne »ti« ne »vi«. Ona je govorila mimo njegove osebe, v množini, nerazločno, vendar tako, da je Branimir dobro vedel, katero vprašanje ali katera opazka tiče njega.

»Lepo, da se zopet vidimo!« je rekla ona z glasom, kakor da se jej ne ljubi govoriti. »Kako je mojji hčeri?«

»Bolana je... Moj upravitelj mi piše, da je bolana, še vedno jako razdražljiva.«

»A Mely ne piše nič?«

»Meni nič.«

»Jaz sem dobila dva lista od nje... kratka ali strašna.«

»Mogoče... Njena bolezen je v mozgu.«

»Ne, ne!« se je začela jeziti grofica z vzvišenim glasom, ki se je lomil v kašlju.

»Ona je nesrečna, jako nesrečna!... Njena bolezen je v srcu.«

»To mi ni znano... Zdravnik, katerega sem poklical, je stavil drugačno dija-gnozo.«

ozemlje leži ob malih jezerih v Karpatih, ki se imenujejo »Morska očesa«, so dali temu vprašanju ime »vprašanje Morskih očesa«. Ta predel leži v okraju Novitarg v visoki Tatari. Prepričani so vsi izlazi radi dveh jezer, ki se imenujeta »Črno jezero« (to je največje) in pa »Morsko oko« (drugo po velikosti) in radi njih ozemlja. Morsko oko se imenuje zato, ker črno menjuje barve. Prepričani radi teh jezer provzročajo veliko razburjenje na obeh straneh in mnogokrat je že prišlo do krvavih spopadov. Ogrski členi mirovnega sodišča se vedejo jako arogantno, tako, da jih mora predsednik svariti. Klasično pa je, da se ogrski členi sklicujejo na neki dokument od leta 1835 (kateri Morsko oko priznava Ogrski), ki pa ima to malo hibo, da je bil pod pisan le od ogrskih pooblaščenec. To pa ne ženira nič te ogrske juriste, ki rečenemu dokumentu pripisujejo polno veljavo, ker po manjkanje avstrijskih oziroma galiskih podpisov imenujejo le formalno pogreško. Po tej logiki bi mogel vsakdo in le s svojim podpisom prilastovati sebi — last družin!

O položaju. V »Slavische Correspondenz« zatrja neki člen konservativnega veleposestva, da se ministerski predsednik boče ravnavati po danem mu nasvetu, ki se je glasil, da naj se državni zbor ne skliče poprej, dokler ne bo zagotovljena stvarna, od narodno-političnih motivov osvobodena razprava o gospodarskih predlogih. Z drugimi besedami: vlada hoče priti prej na jasno z Nemci in Čehi, predno skliče parlament. Dotični veleposestnik pravi: Mi hočemo razjasniti pred parlamentom in ne šele v parlamentu. Krivica, ki se je dogodila narodu češkemu brez njegove krivde, se mora popraviti; kako — to je stvar vlade!

Potem pa prihaja češki veleposestnik s senzacijonelnim razkritjem, da njegovemu mnenju — da se treba namreč pred sestankom državnega zbora zagotoviti pred obstrukcijami — ne pritja le dr. Koerber, ampak tudi drugi krogi, ki so nad njim. Zato da vlada že v septembru pojasni strankam, da se pogodbe, sklenjene z Ogrsko in inozemstvom, na vsaki način aktivirajo, če ne s parlamentom, pa brez parlamenta! V tem poslednjem slučaju pa ne stopi § 14. v veljavo, ampak poseže se globlje. Ako se dogovor s strankami ne posreči, ni izključenih mnogo možnosti. Ali jedna možnost da je izključena, ta namreč: da bita vlada in ta parlament še nadalje obstala!

Bodočnost nam pokaže, da-li imajo ta senzacijonelna prorokovanja res kaj realne podlage, ali pa niso morda le streli za — strašilo strankam?!

Pogajanje med Avstrijo in Ogrsko. Ministerske konference so završene — brez zaželenega vapeha. »Neue Fr. Presse« priznava žalostno: Sporazumljenje glede pogodbenih predlog se na Dunaju istotako ni doseglo kakor ne v Laui. Istotako je dvomljivo, da-li se zaželeni rezultat doseže na konferencah v Budimpešti, ki se bodo vršile prihodnji teden. Ministri menjujejo kraj, kakor bolnik na postelji, ali bolzen ostaja. V najvažnejši točki, glede carinskega tarifa, da ostaja ogrska vlada trdovratna, neizprosnna. V manje važnih stvarih bi že s odjenjali ali v važnih nočejo. Dunajsko glasilo gosp. Koerberja vsklika v zaključku, da je mera grenkoba za ministerskega predsednika že polna — in pridodaja posvarilo na ogrsko »adresa«, da tudi v ogrskem interesu ne bi bilo, če — bi šlo čez.

Angleži in južna Afrika. — Neki ugledni avstrijski državljani, ki je za časa južno-afriške vojne prebival v Transvaalu in je skupaj z burškimi generali potoval v Eropo, zatrjuje, da so burški generali še vedno jako nasprotni Angležem. Ko je Botha po dovršeni vojni dospel na svoje posestvo, bilo je isto popolnoma uničeno. Angleži se niso zadovoljili s tem, da so mu hišo podrli, marveč so smodnikom razgnali tudi temelje. Botha je izjavil, da hiše ne se zida več na dotičnem mestu, temveč, da pusti razvaline nedotaknjene, da bodo mogli njegovi otroci gledati na lastne oči, na kak način so Angleži postopali z Buri. Buri da ne bodo delali sitosti angleški vladi, ako bodo Angleži izvrševali mirovne pogoje, pač pa da bodo imeli Angleži opraviti s Kafri, ki nočejo izročiti orožja, marveč se vadijo v streljanju, pripravljajoči se na veliko vojno.

Roosevelt o »trustih«. Predsednik Zjedinjenih držav severnoameriških je imel te dni v Providence (Rhode-Island) govor, v katerem je povdarjal, da so proti trustom

naperjene tožbe večinoma neopravičene. Trusti da so v trgovinskem življenju sedaj ravno tako potrebni, kakor so delavcem potrebne delavske zveze. Potrebno pa da je, da se delovanje trustov nadzoruje in s primerno zakonodajo uredi. Po njegovem mnenju morali bi se trusti postaviti pod državno nadzorstvo.

Tržaške vesti.

Tipičen slučaj med domačini in laškimi podaniki. Pred rovinjskim okrožnim sodiščem vršila se je v soboto iako zanimiva kazenska razprava, ki je značilna: kako nastajajo spori med domačini in regnicoli. Šest kmetovalcev iz Rakotol blizu Motovuna je bilo obdolženih napada na tri laške podanike; delavce na gradnji nove istrske železnice. Spopad med Italijani in Istrani se je dogodil dne 20. aprila t. l. Italijani so imeli z domačini iz Rakotol prej prepričanje, a ko so videli, da so nekateri domačini šli v neko tamošnjo krčmo, hoteli so Italijani udreti v dotično krčmo in so s kamenjem nabivali na zaprta vrata. Da bi Italijane odpodil, je 22 letni Josip Radoslavo, sin krčmarice Dominike Radoslavo, ustrelil na oknu parkrat v zrak, kar je res pomagalo, da so Italijani zbežali. Pozneje pa so se na vasi Italijani zopet aprili z domačini, in so bili v tem spopadu trije Italijani ranjeni.

Dva iz med njih, Bizzara in Tosti, sta bila obdeljena, neki Ferri pa je bil s kamenjem lahko ranjen na desni nogi. Vsled teh dogodkov je bila torej v soboto razprava na okrožnem sodišču v Rovinju.

Obtožence je branil odvetnik dr. Kurelić iz Pazina.

Sodni dvor je spoznal krivimi in obsodil sledeče obtožence: 50 letnega Štefana Kramerja na dve leti, 19 letnega Mateja Kramerja na 21 mesecev, 21 letnega Antona Šufanovega Kramerja na 15 mesecev in 22 letnega Antona Kramerja pok. Mateja na 14 mesecev težke ječe. Razun tega morajo obsojenci plačati poškovanim Italijanom 1068 kron odškodnine.

Veleznačilno pa je dejstvo, da je dal državni pravdnik takoj po razpravi odvesti oba poškodovana Italijana. Bizzaro in Tostija, k izpraševalnemu sodniku, ki je dal potem po dovršenem izpraševanju oba Italijana odvesti v zapor. Radoslavo smo res, kako izvrši ta sfera, kajti gotovo vrže kričeč, luč na postopanje regnicolov v naših krajih, oziroma na naša, kako naši ljudje prihajajo v nesrečo.

Nekoliko šolske statistike. V lokalnem časopisu smo čitali prošli teden nekako statistiko mestnih in okoliških šol tržaških.

Po tej statistiki je bilo v mestnih ljudskih šolah vpisanih 6124 dečkov in 5459 deklic. Do konca šolskega leta je vstrajalo v šoli 5880 dečkov in 5270 deklic.

Ta statistika nam še pravi, da je umrlo 36 učencev in učenk, da je bilo pohajanje rednejše nego prejšnja leta in pa da je bilo letos (1901—1902) manje mrtvih nego v prejšnjih letih!

To je vse! Pričakovali smo, da ta slavna statistika prinese tudi natančne številke o veroizpovedanju te šolske mladine in pa, da se vsaj v odstotkih — če tudi skrčenih — navede tudi, koliko je med temi 11.150 učencev — Slovencev?!

Mi bi želeli izvedeti, koliko slovanskih otrok je med gori omenjenimi; zato prosim uljudno gospoda Bohato, da nam blagovoli izdati svojo statistiko, kakor je to storil pred 11 leti — kar je svoječasno objavila bivša »Oficijozna« »Adria«.

Po našem mnenju je mej 11.150 otroci nad 30% naših; torej tam okoli 4000.

Za vse te otroke se naša slavna vlada ne upa ustanoviti ene slovenske šole!!

Upala bi si, ako bi ne bilo irredente! Ker je pa ta grda zver še na svetu, se jo naša energična vlada — boji!

Stopimo sedaj malec iz mesta v okolico in oglejmo si število tamošnjih šolskih otrok! V vseh 10 okoliških šolah je bilo vpisanih 3384 učencev in učenk. — Koncem leta pa jih je ostalo: 3228.

Od teh jih je zahajalo v laške zavode: v Barkovljah 113 (slovenskih 233).

V Rojanu 170 (slovenskih 274) in v Škoduju 293 proti 405 slovenskim. Skupaj je 576 »laških« (?) otrok v okolici. Kakor pa se magistrat boji povedati, koliko Slovencev zahaja v mestne ljudske šole, istotako se boji povedati, koliko je med onimi 576 slo-

venskih otrok, ki pohajajo laške oddelke v okolici!!

Po našem trdnem prepričanju je v okolici nad 3000 naših otrok — všteti seveda one naše, ki zahajajo v laške oddelke.

V mestu nimamo za skoraj 5000 slovenskih otrok niti ene slovenske šole — pošiljajo pa nas v okolico, kjer je že tako vse prenapolnjeno, kakor kažejo z vso jasnostjo že zgornje številke.

K gorenji statistiki pripominja »Slovenec«:

Naš preslavljeni magistrat daje v mestu laškimi otrokom 13 laških šol z 218 oddelki, slovenskim pa: 0! In ne plačujejo Slovenci nemške in laške šole?!

V spodnji okolici je 572 učencev, ki hodijo na laške paralelke, a to so večinoma otroci revnih slovenskih starišev, ki dobivajo v laški šoli obleko, jed itd., tako, da lahko rečemo, da je med njimi 500 slovenskih otrok. In če prištejemo to število zgornjemu, najdemo, da je v Trstu z okolico 4378 slovenskih šolskih otrok brez srednjih šol!

Če so take razmere na čast državi, ki hoče biti kulturna, tega ne vemo, pač pa vemo, da so te razmere — avstrijske!

Kako se mu je mudilo! Intronicacija novega škofa je blizu. Lepi časi Petronijeve slave in — ljudskega seljenja med svečniki po vsej škofiji so (tako se nadajamo) pri kraju... Ali monsignor Petronio in njegovi mladi svetovalci in terorizovalci so možje, ki ne odjenjajo lo zadnjega. Oni drže vajeti krčevito v roki, dokler jim jih ne iztrže močnejša roka. Še te zadnje dni je uporabil g. Petronio, da je poslal na seljenje nekaj uglednih mu svečnikov. Posebno pa se mu je mudilo z namščanjem novomašnikov. Jeden teh — nomina sunt odiosa — je dobil dekret v hipu, ko je na svoje nove maše dan hotel z gosti sesti k obedu.

Neki drugi novomašnik pa je dobil dekret že štiri dni pred svojo novo mašo!!

Ker pa je do intronicacije le še par dni, bi menili mi, da bi bil že najnavadnejši takt zahteval od g. Petronia, da take personalje prihrani za vladiko samega! Pa kaj se če: g. Petronio se zaveda, da živimo v dobi električne naglice in — nervoznosti. In italijanski šovinizem je tudi v dobi elektricitete.

Kdaj poznajo nas Slovence! Slavni avstrijski zistem se nas spominja točno, kadar je čas, da naš človek plačuje davke in njegov sin odhaja v vojake. Nekako slično staljške zavzemlje menda proti nam Slovence tudi tržaška cerkvena oblast. Ko je trebalo nedavno temu nabirati po cerkvah za pogorele v — če se ne motimo — Hožah na Koroškem, je bil dotični poziv v cerkvi pri sv. Antonu novem v slovenskem in nemškem jeziku. Vsporedi, določen za vsprejem in intronicacija novega škofa, pa je razobešen v isti cerkvi sam o v laškem jeziku.

Torej: ko treba daaree šteti in vršiti dela krščanskega usmiljenja in človekoljubja, tistikrat so Slovenci pozvani v prvo vrsto, kadar pa bi morala cerkvena oblast pred svetom — ob pomembnih slavnostih — priznati ekzistenso Slovencev v Trstu, tedaj pa ta oblast kar hkratu ne pozna več slovenskega jezika!

Dobro, zapomnimo si tudi to. Vsaka skušnjava je narodom — šola!!

Opozicija laških poslancev. Rimski »L'Avanti« pše:

»Ta je lepa!« »Il Piccolo« pravi, da so laški poslanci v dunajskem državnem zboru do sedaj tirali železno opozicijo, a kedo je še opazil to?!

Radi tega več nego opravičenega vsklika se hudoje tržaški »Governo« nad »Avantijem« in pravi, da so bili laški poslanci v strogi opoziciji nasproti vladi, kar so dokazali z nasprotnim glasovanjem, z govori — z eno besedo: z vsemi mogočimi sredstvi parlamentarne opozicije.

Mi smo tudi mnenja rimskega »Avantija«, ker smo se prepričali, da so laški poslanci grozno korajžni — doma, a vse drugače — na Dunaju!

Ploha odlikovanj. Kakor znano, je bil parnik avstrijskega Lloyda »Nadvojvoda Fran Ferdinand« pripeljal iz Kitaja v Trst tisti nemški batalijon, o katerem se je toliko pisalo in govorilo. Vsled te vožnje razdelil je nemški kajzar Viljem med L'oylove usluzbenice sledeča odlikovanja: 1 red rudečega orla drugega razreda, 2 reda krone drugega razreda, 1 red krone tretjega razreda, 1 red rudečega orla četrtega razreda, 6 redov

krone četrtega razreda, 36 kolanj reda rudečega orla, 54 kolanj reda krone, vsega skupaj torej 101 odlikovanje. Še celó brivea na imenovanem parniku krasi prsa Viljemova kolanja.

Ko bi bili v Italiji! C. kr. vlada je že dvakrat povabila tržaški magistrat, da bi tržaška občina prispevala »kakim zneskom k zgradbi druge železnične zveze, a laški magistrat je rekel vsakokrat: »No posso«. Sedaj zopet zahteva vlada, da bi magistrat vsaj razsvetljeval novo železnično postajo, a kakor se čuje, odbije naš magistrat tudi to. — Radovedni smo, kakov odgovor bi dal naš laški magistrat, ako bi laška vlada prišla k njemu s tako zahtevo?!

Za danes le toliko. Pišejo nam: Do znanjamo, da se zadnji čas po nekih »slovenskih« gostilnah in kavarnah odtranjajo in celo tržejo slovenski lepaki. Par konkretnih slučajev imamo že zabeleženih. No, za danes nočemo govoriti določneje. Izjavljamo pa, da nastopimo javno in z imeni ob prvi taki priliki! To naj si zapomnijo vsi oni, ki kaj radi prodajajo Slovence, a si v svojih lokalih ne upajo razobesiti slovenskega lepaka!

Dan 24. avgusta. Prav za prav: letos 25., ker je bila 24. nedelja! Kdo izmed Tržačanov ni še skusil grenkoba tega vsakemu miroljubnemu človeku toli odijoznega dne!

To je namreč dan splošnega seljenja: dan zmešnjave, dan pehanja, dan stroškov: pogajanja in preprirov z vozniki in težaki.

Mnogo je takih, ki bi morali plačevati stanarino, a nimajo s čim in morajo odhajati. Vsi pa, ali vsaj ogromna večina njih težko posejajo v žep in premnogi oddaja zadnje novčiče osornim in neizprosnim hišnim lastnikom.

Najžalostnejši pa je ta dan za reveže, ki niso imeli sredstev, da bi si bili preskrbeli niti najubornejše stanovanje in ki morajo danes ostati — na cesti!

Dan 24. (letos 25.) avgusta je torej za Tržačane res kritičen dan prve vrste! In to v kljub temu, da ga Falb ni zapisal med svoje kritične dneve!

Hvale vredno. Pišejo nam: Ko sem šel danes jutraj na trg pri »Rudečem mostu«, sem opazil tam gručo ljudi in med istimi redarja. — Aha, sem si mislil, tu bo nekaj za te!

Na licu mesta pa sem izvedel to-le: V prošli noči je nek vipavski voznik na cesti zadel ob dvakolen voz neke mlade Kraševke. Vsa nesreča pa je obstajala v tem, da se je Kraševki razlilo kakih petnajst litrov mleka.

Deklina je jokala in zahtevala, naj jej voznik, ki je provzročil to, za njo občutno nezgodo, plača vso škodo. Mož se je pa izgovarjal, da on ni kriv in da torej ne more plačati celih 4 kron — dal da bi pa največ eno kronico!

Okolo njiju se je nabralo, kakor omejeno, vse polno naših tržaških branjev. Ker sta se jim smilila oba, so dobre žene stvar razsodile tako-le: Žena in mož sta oba reveži. Bila sta utrujena in gotovo nekoliko zaspana, in sta brzkone oba enako kriva in nekriva na nezgodi, zato bi ne bilo prav, da bi trpela ne eden ne drugi. Da je pa ta razsodba tudi obveljala, so iste branjevke odprle mošnjčke in — zložile potrebno svoto!

Ta čin je tako lep, da zasluži javne pohvale in mi se lepo zahvaljujemo omenjenim dobrim branjevkam in branjevcem. To je lepo, to je človekoljubno!

Pomanjkanje vode v Rojanu. V številki od minolega petka sporočili smo, da je magistrat dal zapreti vodnjak blizu rojanske župne cerkve in je na ta način pustil žejne Rojančane na suhem. Kar tako brez vsakega vzroka pa ni dal magistrat zapreti vodnjak, marveč je imel v to jako tehten vzrok.

Ko so namreč okoličanske žene odhajale iz Trsta preko Rojana v bližnje vasi, imele so navado gasiti si pri tem vodnjaku žejo in so v senci dreves čakale jedna na drugo, da so šle potem skupaj domov. Ženske so seveda, po starodavni ženski navadi pridno klepetale (in tudi to je umevno obsebi) v svojem materinem slovenskem jeziku. Velerodni gospod Jurizza pa so vihali svoj »laški« nos, ko so slišali to slovensko klepetanje. In kako bi ne? Kako naj se to slaga z »italijanstvom« Rojana in latinistvom Jurizzeve cerkve. To vendar ne gre, da bi se blizu latinske cerkve slovensko govorilo! To skruni — latinski značaj!

In tako je prišlo, da je postala ta voda najprej »inbevibile«, potem so jo pa kar zaprli!

Umrl je v Zagrebu g. Josip Dražil. — Pokojnik je bil svoj čas v Trstu podstarosta »Sokola«. Rajnik je bil kremenit značaj, vrl narodnjak, v obdobju pa zlata duša. Naj v miru počiva!

Uslužbenec v trgovini na drobno so imeli včeraj zjutraj v dvorani hiše št. 5 v ulici Chiozza shod, na katerem so se posvetovali o zahtevah glede zboljšanja svojih razmer, katere zahteve bodo stavili svojim gospodarjem. Na shodu so sklenili jednoglasno, da se postavijo gospodarjem trgovin sledeče zahteve: 1. Trgovine naj bi se odpirale zjutraj ob 8. uri in zapirale zvečer ob 7; za kosilo, naj se dovoli uslužbencem dvouren počitek; 2. Popolni nedeljski počitek. 3. Vsak uslužbenec naj bi tekom poletja dobil 15 dnevne počitnice.

Junaštva Italijanov — slovenske krvi. Z ozirom na notico, ki smo je pod tem naslovom priobčili v številki našega lista od 31. julija t. l. čutimo se dolžne vsled informacij, dobljenih iz neoporečnega vira, poopraviti: da J. C., uslužbenec v klavnicu in bivajoči v ulici del Bosco 15, ni zbežal v vsej naglici iz Trsta iz razlogov, navedenih v gori navedeni notici, da je marveč šel na Dolenjsko skupno s svojo ženo, da tam obišče sorodnike te poslednje.

Vrhu tega sin rečenega J. C. ni odpoval iz Trsta sam, ampak skupno se svojo ženo in sinom z namenom, da si zboljša svoj položaj, ne da bi bil tu storil kakov nepošten čin.

Na delo in boj za slovenske šole! Darovali so dalje:

Po 20 stotink: Josip Vičič, Mat. Čudvot, I. Francin, Josip Sosič, Ivan Umek, Ivan Suban, Josip Rustja, Marin Grgin, F. Plešničar, Marija Umek, Franja Vičič, Vladimir Vičič, Kostantin Vičič, Zorka Vičič, Oskar Strija Bakar, Keve, Rakolaz, Dekleva, Zviter, Ivan Nepožlan, Jakob Vatovec, Hinko Perušek, Tomažini, Olga Vatovec, Katarina Vatovec, Josip Znidaršič, Viktorja Zelen. Franjo Zelen, Josip Kozjančič, L. Koejančič, J. J., Josip Levin, Marija Šega, Tekla Šega, Vinko Godina, Ivan Pahor, Ukukovič, Ernest Volarič 30 st., Ign. Šega 40 st., Babič 40 st., Ferluga I. 40 st., Hole I. 14 st., Kušar Ivan 30 st.

Ozirom na poziv, priobčen v »Edinosti« od minole sobote smo prejeli dopis, v katerem izražajo dopisniki svoje mnenje, da bi se pod tem klicem ne beležili darovi, večji od 10 nvč. ali 20 st. Kdor hoče darovati več, naj doloži blagajniku možke podružnice, da bo njegov dar zabeležen med navadnimi izkazi.

Štipendij za deklico, ki hoče vstopiti v gospodinjstvo šolo v Ljubljani. Od — Od c. kr. namestništva tržaškega smo prejeli:

C. kr. ministerstvo poljedelstva je dovolilo z odlokom dne 5. decembra 1899. št. 26747/2244 za šolsko leto 1902—1903. jeden štipendij od 300 kron za deklico, slovenske ali hrvaške narodnosti s Primorskega, katere hoče vstopiti v gospodinjstvo šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Prosilke za ta štipendij naj vložijo svoje prošnje na c. kr. namestništvo v Trstu do 10. meseca septembra 1902.

Prošnjam je pridejati:

1. Krstni list, za vsprejem v omenjeno šolo je treba, da je dotičnica dovršila 16. leto, le izjemoma, v slučajih vrednih posebnega ozira, se more dovoliti vsprejem mlajših učenk; 2. zdravniško spričevalo o dobrem zdravju; 3. spričevalo o premoženjskih razmerah prosilke; 4. občinsko spričevalo o dobrem vedenju, podpisano tudi od župnika; 5. zaveza, da bo prosilka natančno in vestno izvrševala vsa dela, ki se jej nalože, ter da se bo strogo ravnala po nistem redu; 6. za vstop v omenjeno šolo mora prosilka dokazati, da zna čitati, pisati in računati.

Šolsko leto se začne dne 1. okt. 1902.

Dražbe premičnin. V torek, dne 26. avg. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ul. Rossetti 4, ura in steklene umare; trg S. Giacomo 1, hišna oprava, pisarniška in krčmarska oprema; trg Cordaiuoli 3, chiffonier; ul. Molina a Vento 1, hišna oprava, dragocenosti; ul. Pozzo del Mare 2, železna blagajna; Škedenj 496, hišna oprava; ulica Solitario 16, konji.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplota ob 7. uri zjutraj 22.2 ob 2. uri popoldne 27.5 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.7 — Danes plima ob 11.07 predp. in ob 5.17 pop.; oseka ob 5.49 predpoludne in ob 5.54 popoldne.

Društvene vesti.

Persko društvo »Zastava« v Lonjerju priredi veselico dne 24. septembra. Program se objavi pravočasno.

Zavod sv. Nikolaja. Bolj in bolj se bliža slavnostni dan, t. j. otvoritev zavoda sv. Nikolaja v lastnem poslopu. Še 14 dni in zopet bomo zbrani vsi tukajšnji rodoljubi in rodoljubke, da tem veličastnejše proslavimo ta dan. Vemo da nam vsi pomorejo k temu.

Odbor poskrbi vse udobnosti, da slavno občinstvo zadovolji. Tu bo šotorov, v katerih se bo dobivalo za želodec in dušo.

Imele bomo pristnih in hladnih pijač, jestvin, sladčic, mnogovrsten bazar in še mnogo drugega.

Ker dobro poznamo rodoljubje naših gospa prosimo že sedaj, naj nam vsaka podari kako malenkost, bodi si v jestvinah, pijači ali galanteriji. Vemo, da se naše dobre gospe odzovejo.

Poslati je v »Trž. podp. bralno društvo«, ulica Stadion 19. Podrobnosti bodo sledile. Misel in cilj bodi vsemu rodoljubu, da pride v nedeljo dne 7. septembra na slavnost sv. Nikolaja.

Vesti iz ostale Primorske.

× V Opatiji je bilo od 1. sept. 1901 pa do včeraj 20. avgusta 1902 17.950 oseb. Od 14. avgusta 1902 pa do včeraj 20. avgusta je prirastlo 668 oseb. Navzočega občinstva dne 20. avgusta 1902 je bilo 2046 oseb.

× Vipavska železnica. Določeno je sicer, da se ima vipavska železnica dne 15. septembra izročiti prometu. Ker pa je še izvršiti nekatera neznatna dela, začne ta železnica voziti bržkone z oktobrom.

× Občinske volitve v Rihenbergu. Na ponovnih občinskih volitvah je zmagala baje stranka bivšega župana Pavlice v vseh 3 razredih.

× Iz Mavhinj nam pišejo: Dae 18. t. m. je priredilo v Brestovici Mavhinjsko jubilejno društvo veselico v proslavo Njeg. Vel. našega vladarja.

Na to slavnostno veselico je prišla zraven velikega števila domačih udeležnikov, tudi ga Merku Josipina iz Trsta.

Ta gospa, poznana tudi med tržaškimi narodnimi krogi kakor vrla rodoljubka, je v Brestovici uprav navdušila vse mnogoštevilne udeležence. Ob tej priliki se je tudi nabralo 8 K, za tržaški »Narodni dom«. Tej svoti je dodal g. Janko Urdih 1 K in g. Vodopivec Fran, učitelj 1 K. Kako si je znala naša preprosta Josipina pridobiti simpatije vseh, je svedočil govor, ki ga je izustil na njeno adresno Legiša. Hvala še enkrat rodoljubni ženi!

× Samomor v ječi. V koperski ječi se je obesil v petek 23. letni kaznjeneec Vincenc Facchinelli iz Civezzana na Tirolskem. Pokopali so ga na tamošnjem pokopališču.

Facchinelli bi bil končal svojo kazen meseca avgusta prih. leta. Vzrok samomoru ni znan.

Občinske volitve v Buzetu. Onim, ki ne poznajo istrskih razmer in bojov, onim, ki nam niti ne verjamejo, ko jim pripovedujemo o žrtvah in abnegaciji, ki jo zahtevajo ti boji, in menijo marveč, da renomiramo in pretirujemo, vsem onim — ja, žal, takih jih je med Slovenci še mnogo, mnogo! — zdelo bi se, da čujejo bajke in epopeje, ako bi jim hoteli pripovedovati o dogodkih povodom tistih za nas nepozabnih volitev, ko je naša stranka zlomila italijansko gospodarstvo v veliki in znameniti občini Buzet nje blizu 1800 prebivalcev: kako so kmetje vstrajali na volišču, noč in dan po koncu od ponedeljka do petka okolo polnoči, kako niso prva dva dni ničesar vžili, ker jim laški Buzetani za noben denar niso hoteli ničesar dati, kako so jim hrabre ženske pekle kruh in ga prinášale na oslih in mezbah ure daleč in kako so žugale svojim soprogom, si noma bratom, češ: gorje mu, kdor bise vrnil, predno bodo volitve dovršene in z maga izvojevana.

In kakor rečeno: borba je trajala od ponedeljka do petka. V petek po noči je bila zmaga hrvatske stranke določena v vseh treh

razredih! V tihi temni noči, vrisajočih sre, ali mirno, dostojanstveno, brez vsakega vsklika so se kmetje razkropili širom velike občine na svoja domovja. Uprava velike občine je prešla v hrvaške roke, nekaj ugrabljenega je bilo vrneno pravemu lastniku: dosežena je bila prevažna etapa na potu do revindikacije pravic našega naroda v Istri...!! Mogočen stolp laškega gospodarstva, ali prav za prav: negospodarstva se je podrl. V italijanskih vrstah je zavlada konsternacija... padec občine buzetske je bil znamenje o bodočih dogodkih.

O! tedaj je minolo že precej let. In te dni so imeli zopet občinske volitve v Buzetu. A na mestu, ki je bilo nekaj pozorišče prave volilne epopeje so v soboto završili občinske volitve — brez volilnega boja. Priporočenci hrvatske stranke so bili enoglasno izvoljeni v občinski zastop! In tako se je zgodilo sedaj že v drugič, da se nasprotniki ne upajo niti prikazati se. To pot so se sicer hoteli nekaj pripravljati na borbo v prvem razredu in pošiljali so svoje tekače in agitatorje na vse strani. Ali tako malo je prišlo nasprotnikov v Buzet, da jih je bilo sram niti prikazati se....!

Kolika razlika med nekdanj in sedaj! Pa ni čuda. Ko je hrvatska stranka prevzela upravo občine, je ista imela mnogo tisočev dolga; številke se ne spominjamo v tem hipu, ali mislimo, da je bilo tam okolo 30 000! Ko pa so videli, kako je hrvatska uprava leto za letom plačevala dolgove, so mnogi buzetski Italijani, ki so se na tisti usodni volitvi najrditeje borili proti hrvatski stranki vsklikali: Škoda, da niso (Hrvatje namreč) vsaj 20 let poprej prišli na upravo!!

Vsa hrvatsko-slovenska stranka more biti ponosna na občino Buzetsko. To so administratorji! Kaj hočete več, nego to, da je celo sam deželni glavar Campitelli označil upravo občine buzetske kakor vzor upravo! Čast torej njim, Trinajstcu, Flegu in drugim, ki se pošteno trudijo za blagor občine, za blagor našega naroda na toli važni točki!

Vesti iz Kranjske.

* Okrajno glavarstvo kamniško ima kaj čudne pojme o enakopravnosti. Okrajno glavarstvo v Kamniku je dobilo od deželne vlade slovenski oklic za nabiranje darov v prid pogorelcem v Hočah, okrajno glavarstvo pa na ta slovenski oklic o razpošiljanju na župne urade pripisuje nemško rubriko. To bi je vsem običajem uljudnosti v obraz. Ako bodo nekatera okrajna glavarstva še nadalje postopala tako prešerno, dobe odpor, katerega si zapomnijo. Vsekakor bo treba v dež. zboru nekatera okrajna glavarstva postaviti v pravo luč.

(Tem opazkam »Slovenčevim« bi pridodali mi le še kratko opombo, da do takega odpora proti zastopavljanju našega jezika bi bilo moralo priti na Kranjskem že davno, in posebno še zato, ker je Kranjska osrednja pokrajina naroda slovenskega! Pikro besedo v »Slovenec« pozivljamo zadovoljstvom, ali tudi z nujno željo, da bi besedi sledila — dejanja. Op. ured.)

Prostovoljno gasilno društvo v Razdrtem priredi v nedeljo dae 31. avgusta 1902 popoldne v prostorih gospoda Filipa Kavčiča društveno veselico na korist društvene blagajne, s sledečim vspeedom: Ob 2. uri popoldne blagoslovljenje brizgalne, ob 5. uri tombola z raznimi dobroti, po tomboli plus in svobodna zabava. Med odmorom bodo pevali pevci gasilci.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

O d b o r.

* Samomor. 22. t. m. so dobili v gozdiču pod Prestrankom kobilarnega hlapeca Kalistra na tleh ležečega ter že smrdečega. Iskali so ga zastoj 12 dni. Obesil se je na pas, kateri se je utrgal. — Zapustil je ženo in dve hčeri.

Razne vesti.

Novo čelade dobe orožniki, ker so se danje pretžke in prenerodne. Novo čelade bodo narejene od probkovine sedanje pa se bodo rabile samo š: za parado. Kadar sliši davkoplačevalec, kako se na tak način troši njegov denar, ga gotovo obhajajo najvselejši občutki.

Loterijske številke, izžrebane dne 23. avgusta:

Trst	77	5	8	68	30
Lince	84	41	57	9	28

Brzjavna poročila.

Smrt nečakinje cesarjeve. GMUNDEN 24. (B.) Vojvodinja Margareta Württemberg, nečakinja Njeg. Vel. cesarja, je umrla ob 6. uri 15 m. zvečer na srčni slabosti.

Cesar Fran Josip in sultan. CARIGRAD 23. (B.) Avstro-ogrski poslanik baron Calice je bil včeraj po selamliku vsprejet od sultana in je istemu izrekel zahvalo na pozornostih, izkazanih povodom rojstnega dne Njeg. Vel. cesarja in kralja Frana Josipa.

Dogodki v Kitaju. SANGAI 23. (B.) Reuterjevo sporočilo. Neko pismo urojenega misijonskega pomočnika potrja vest o umorstvu dveh angleških misijonarjev imenom Bruce in Lewis v pokrajini Hunan. Pismo pravi, da so oba misijonarja pretepali do smrti.

Stanje setev. BUDIMPEŠTA 25. (B.) (Poročilo od 20. avgusta). Tursčica se je pobiljšala tu pa tam vsled nastopivšega dežja. Nade do žetve so pa na sploh neugodnejše v primeru z lanskim letom. Krompir kaže večinoma dobro. Vrtnarski pridelki in sočivje so se pobiljšali. Zelje kaže lepo, leča in ajda sta zadovoljivi. Za tobak so dobra došla zadnja vodovja. Repa je deloma dobra, deloma zadovoljiva. Nade glede rabe niso zadostno zadovoljive.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Ulica Poste nuove št. 3. Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke priporoča posebno za binkostne praznike in birmo: obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let. od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (zlojdeva koža) za delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gl. 1.30 do 2. Lastna posebnost: črtane, močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške na meter ali tudi za naroče na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24. urah.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobne na platno in šipe, ogledala, žime platno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarne zadruge v Gorici (Solkan)

vpisana zadruga z omejenim poročstvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidarnost zajemčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sp oštovane slovenske gospodinjje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Methodijevo

cikorijo.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA: V. Tesa, vogal V. Limfano

ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (slojko poslojpe) In Via Riborgo št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, srecal in stika, iz vrstne narode tudi po posebnih načelih

Cene brez konkurence

ILUSTRIRANI CILJE ZASTOBI IN PRANCI

Predmeti postavio se na pa onrod ali železnico rano

Podjetje za tlakovanje z Litosilo^m

Zalagatelj slavne družbe „Avstrijski Lloyd“.

Od podjetja izvršene dela v Trstu:

Junij-D cember 1901 Lloydov arzenal: razne kajute na parniku „Carinola“. Hodnik na parniku „Thalia“. Vsi notranji deli na parniku „Carinthia“. Hodnik in krov na parniku „Euterpe“. Krov parnika „Cleopatra“. Kuhinja parnika „Cleopatra“. Razne poprave na parniku „Saturno“ in „Habsburg“. Razne kajute na parniku „Moravia“. Protestantovska šola: razne sobe.

1901-Januar Lloydov arzenal: prostor na mostu poveljnika in zaloga je bil na parni „Graf Wurmbrandt“, guše na rešilo, parni št. 3. Karol Garzoni: kuhinja v ul. Bosco. Lloydov arzenal: zalogo vode v prostoru na mostu poveljnika parni „Bohemia“. Prevlaka krmlila rešilo, parnika št. 7. Dr. Vikt. Tedeschi: Prevlaka v umetnem kamenju podlage za peč. Centr. vodstvo za javno dobrotelstvo: Predsoba vodstva hiše za uboge. Zavod za dečke - sirote. Delavnice.

Februar. Lloydov arzenal: Kuhinja na parni „Imperatrice“. Prostor na parni št. 9. Prostor na mostu povelj. in pod tem nahajajoče se prostore na parni „Silezia“. Predsoba obhajalnice na parni „Imperatrice“.

Marč. Mestni magistrat: Sobe v bolnišnici. Lloydov arzenal: kajute na parni „Danubio“. Kabine in stranišča na parni „Bohemia“. Alojz Lamia: prodajalnica v ul. Terzente 10. Inž. Rugg. Berlam: Prevlaka zidov v hiši Diem-Mauser ul. Poste vecchie 4. Lloydov arzenal: notranji hodniki I. razreda, par. Erz. Fr. Ferdinand. Alfred Wagner: konjski hlev grafa Economus.

April. Gessi & Jegher: parnik „Vergerio“. Inž. Rugg. Berlam: terasa v dvorcu Demetrio. Mestni mag. (teh. urad) soba vratarja bolnišnice pri sv. Mac. Magd. Bratje Rismondo: parni „Biakova“. Lloydov arzenal: prostor dvigovalnika na parni „Bohemia“, popravo v kuhinji na parni „Euterpe“. Rosso & Petronio: dvorana na parni „Istria“. C. kr. pom. oblast: sobe in hodniki. Anton Malan: 7 kuhinj in 7 stranišč.

Maj. Mest. mag.: obedovalna soba Ferdinandeo. Fr. Camin: prevlaka zida kuhinja in kopelne sobe. Lloydov arzenal: krov na parni „Bohemia“. Henrik Krassovich: sobe, kuhinje, hodniki, stopnice itd. Bratje Cosulich Utrdba na parniku „Orpheus“. Gessi & Jegher: Guše na parniku „Vergerio“. Lloydov arzenal: hodniki na parni „Erz. Fr. Ferdinand“. Mestne piliarne: jedilna in druga soba. Lloydov arzenal: poprave na parni „Medea“ in „Juno“. Inž. Karol Dr. Cambiaggio: en prostor. Alhart Cosulich: kuhinja. Herm. inž. Turech: sobe v stanovanju v Kolonji 576. Fr. Hermanstorfer: 3 prostori in pod tiskarne. Henr. Krassovich: veranda stranišče in tak merj stopnjicami na Greti (dvorec).

Junij. Anton Lepori: prostor in pritličje pri rudeči hiši. Lloydov arzenal: prevlake in prostor za dvigovanje. Bratje Alodi: kuhinja v ul. S. Lazzaro 15. R. Zwitter: dvorana in hodnik v ul. Nuova 9. Alb. Tedeschi: kopelna soba. Lloydov arzenal: poprave na krovu parni „Juno“. Ograja na parni „Medea“. Na krovu pri dvigovalniku parni „Silezia“. Mestni magistrat (teh. oddelek): 32 plošč kot fasca v ogrevalnih sobah. Podjetje Luzatto Heki. in Piani L.: delavska hiša v čistilnici riža. A. Malan: 2 kuhinji v hiši Ziberne v ul. Foscolo.

Juli. I. Sausa (Vodjau): kopelj, kuhinja, hodnik, stranišče in 4 tlakove mej stopnjicami. C. kr. namestništvo: dvorana v poštni in brozjavni palači.

Avugst. Lloydov arzenal: soba (kujigovodstvo), soba za risanje, hodnik, soba vodje. Mestni magistrat: 7 umetnih mramornatih plošč kot fasca v ogrevalni sobi šole v ul. Parini. Soba v bolnici sv. Mar. Magd. V. Carniel: prodajalnica v ul. S. Antonio. Podjetje Baschiera Jos. in Miani Alojz: sobe, kopelj, kuhinja itd. Lloydov arzenal: poprave na parni „Danubio“. Stene stranišča na parni „Espero“. Inž. R. Lutz (Pulj): kopelna soba. Podjetje Baschiera Jos. in Miani AL.: v ul. Aquedotto (4 oddaljen) 2 sobi.

September. Fr. Ferluga: hiša tab. št. 2449. ul. Aleks. Volta, 4 tlakove mej stopnjicami, atrij, vratarjev prostor. Odr. Celestin dr. Martinoli: kopelna soba. Jos. vit. Vidich: hiša št. 3 ul. Maleanton dvorana, soba in sobica

Lloydov arzenal: ventilator ledenice na parni „Habsburg“. Vsi notranji prostori in krov na parni „Austria“. Vodstvo strojev c. kr. priv. južne železnice (Dunaj): vagon št. 503 za potnike in inšpekcijska soba. Društ. trž. Tramway: prostor za stojšča na elektr. motorju št. 107. Iv. Laurenčič: prodajalnica v ul. Canale. Viljem dr. Mestrov: III nadst. hiše št. 8 ul. S. Caterina. K. Cante: prodajalnica v pritličju hiše št. 4 na Korzu. Mestni magistrat: prelsoba, kopelj in oblačilnica Sole Banelli. Ana vd. Krammer: terasa itd. v stanovanju I. nadst. v ul. delle Acque 14. R. Zwitter: soba, sobica in hodnik v I. nadst. ul. Nuova 9. Inž. Jurij Polli: hodnik in kopelj v stanovanju II. nadst. ul. delle Poste 5. Lloydov arzenal: poprave ograj in pod krovom na parni „Aglaja“, na krovu parni „Imperator“. Stude i Susic (Trogir): dvorana, velika in mala terasa. Ana in Am. Vogl: prostor v pritličju hiše 9 v ul. Caserma. Kandit pl. Mayer: I. nadst. in hodnik v ul. Fondaria S. Marija Circo: fotografirni atelje. Bratje Riss mondo: Zaloga živil na parni „Biakova“. Al. Golobig, Skedenj: velika dvorana in stranski prostori v pritličju nove restav. Mestni magist: 3 sobe, kuhinja in hodnik zdravnikovega stanovanja v veliki bolnišnici.

Oktober. Arh. Jos. vit. Righetti: 2 stranišči v ul. Chiozza 7. Lloydov arzenal: poprave na krovu parni „Saturno“ poveljnikov most na parni „Erz. Fr. Ferdinand“. Riunione Adriatica di Sicentr: hodnik v ul. S. Francesco 10 I. Društvo Istria-Trieste: poprave na parniku „Arza“ Rugg. inž. Berlam: sobe v dvorcu Haggionista. G. B. Angeli: mirodilnica na lesnem trgu 10. Lloydov arzenal: vsi notranji prostori na parni „Tirol“.

November. Tisk. Iv. Werk: 4 prostori in hodnik. Lloydov arzenal: poprava prostora za dvigovanje na parni „Venus“. Razna dela na parni „Vindobona Amphitrite“ in „Poseidon“. Mestni magist. Sola Morpurgo Zadruga inženjerjev in podjetnikov: pritličje rešilne postaje. Lloydov arzenal: kajuta I. vrste in kopelj na parni „Poseidon“ poprave na krovu parni „Calipso“ in ob ograji na parni „Flora“.

December. Vodstvo strojev c. kr. priv. južne železnice: 5 plošč v Litosilu Lloydov arzenal: poprave na krovu parni „Tirol“. Inženjerški oddelek c. kr. priv. južne želez. (Gorica): hodnik. Živko dr. Tedeschi: podnožje peči. Lloydov arzenal: popave na parniku „Euterpe“. Edward Maurer (Gorica): pritličje I. nadst. hiše v ul. Corso Francesco Giuseppe. Lloydov arzenal: parni „Apollo“. Vodstvo ljudskih kopališč: prevlake kajute z mramornatimi ploščami in ljudski kopelji v ul. Manzoni. C. kr. pom. poveljništvo: hodnik v dvorcu Necker. Lloydov arzenal: tlakovanje prostorov pod pečmi v dvorani I. vrste, prevlaka sten okoli peči in pritrdjenje ene plošče nad pečjo na parni „Almisa“, krmilo parni „Galateo“.

Januar 1902. Lloydov arzenal: krov poveljnikov, mosca, sobice, shrambe in poprave hodnika na parni „Thalia“, poprave na parni „Graf Wurmbrandt“ in „Castore“.

Februar. Lloydov arzenal: Shramba živil, kopelj in univalna soba na parni „Orion“. Serafin Topić & Co: vsi notranji prostori in krov na parni „Vila“. Lloydov arzenal: parni Istria, poprave na parni „Erz. Fr. Ferdinand“, shrambe živil pri ledenici na parni „Imperatrice“. Stabilimento Tecnico Triestino, parni „Habsburg“. Lloydov arzenal: poprave pod krovom parni: „Graf Wurmbrandt“. Soba II. vrste za kadilce, shramba II. vrste za živila. Kopelj za strojevodjo, 2 stranišči na parni „Cleopatra“. Inž. Alojzij Miani: Kavarna Rossetti. Lloydov arzenal: pod utrdbo na parni „Cleopatra“. Poprave na krovu parni „Medea“. A. g. Pollitzer: soba v tovarni za milo v Kolonji. Inž. K. dr. Cambiaggio, poslopje gosp. Economu v ul. Economu. Lloydov arzenal: poprave stranišča strojevodji na parni „Cleopatra“ vse notranje prostore parni „Bakarina“ poprava prostora II. vrste na parni „Almisa“. Vita A. Sallam: kopeljno sobo v palači ul. S. Lazzaro. Eerdo Gortan: tlakovanje v ul. Geppa 16. I. nadst. Inž. Alojzij Miani: Kavarna Rossetti. Herman de Stettner: dvorišče v ul. Ghega 6. Lloydov arzenal: prevlaka pod kopeljo I. vrste na parni „Habsburg“.

Dela, dovršene od 1. marca se bodo objavila v drugem oglasu.

35.000 ŠTIRJAŠKI METROV.

LITOSILO

je najbolji zistem za tlakovanje.

Higijeničen, praktičen, nepremočljiv,
na dela prahu, se ne lomi
in je najbolj ekonomičen.

Od slavnega mestn. magistrata u Trstu glasom odloka št. 84835./VII. 1901 preskušeni in priznani kot popolnoma nepregorljiv torej pripraven za kuhinje, podstrešja in za prevlako lesenih stopnic.

Odlikovan z največjimi priznanji na vseh razstavah.

1901 Perugia, vzorna rastava, zlata kolajna. — 1901 Rim, vzorna rastava, Grand Prix in zlata kolajna. — 1901, Lion, mejnarodna rastava, Grand Prix in zlata kolajna. — 1902 Dunaj, rastava modrega križa, zlata kolajna. — 1902 Rim, vzorna rastava, Grand Prix in zlata kolajna. — 1902 Paris, higijenična rastava, zaslužni križec in zlata kolajna. — 1901 Bordeaux, rastava belega križa, Grand Prix in zlata kolajna.

Javna pohvala kr. benečanskega zavoda za znanosti v Benetkah.

Spricevala prvih znanostnih in industrijskih oblastij.

Vsako delo se izvrši z največjo hitrostjo.

Vzorci, proračuni in pojasnila brezplačno in franko.

Najugodnejše cene.

Podjetje vsprejema popolno jamstvo za vsa izvršena dela.

Zunanja dela izvršujejo:

V MILANU (za vso Italijo): „Italijanska družba „Litosilo“, inž. Karol Castiglioni & Co. — V VIDMU: „Podjetje za tlakovanje z Litosilom“. — V BAZILEJI: „Entreprise pour dallages et couverture de planchers en Litosilo“, Luitpold Kettmaen & C. — LIVERPOOL: „Undertaking for paving of Litosilo“, C. S. Wilson & Co.

Mnogoštevilna od nas izvršena dela so najboljša jamstvo za dobroto našega izdelka.

CENTRALNO VODSTVO:

PODJETJE ZA TLAKOVANJE Z LITOSILO-M, Robert Eggenhöfner

TRST, Piazzetta Cordaiuoli št. 1. — Telefon 1241.